

Apák és fiúk

OLASZ FILM

Furcsa dicséret vígjátékra: ennek a filmnek legszebb érénye a mértéktartó ízlés. Nevetni torz finctorokon, ellenszenves embereken szoktunk; netán a fenekére huppanó bohócon, azon, ha a pofon máson csattan, mint akinek irányozták — hol itt a szerepe a mértéktartásnak, a szolid ízlésnek, a bájnak? Az *Apák és fiúk* komikuma inkább derűs mosolyra fakaszt, mint harsány kacajra, elnéző, megbocsátó s csiklandó mosolyra, ami az emberi esendőséget, csacsi oktalanságot illeti meg. Mert ez a film a mindennapok már-már közhely számba menő félreértéseit mutatja meg; annak is a napos oldalát, olyan szomorúságot, melyben a tavasz bújkál, s a mélyén öröm rejtezik, s olyan örömet, melyet itt-ott a napi gondok árnya felhőz.

Amilyen egyszerű ez az igény, olyan egyszerű a sok szálból szövődő cselekmény is. Két fiatal gyerek egymásba szeret, s az apák nem veszik észre, hogy lányuk-fiuk felserdült. A másik eset: egy ifjú házaspár gyermektelen magányban éldegél s hirtelen egy kisfiú kerül hozzájuk, aki tündéri kedvességével meglágyítja a férj komorságára hajlamos természetét. Ez a kisgyerek —

így fonódik egybe minden mesterkélttség nélkül számos epizód — egy állatkerti őr ötödik gyermeke: s máris előttünk a szoba-konyhás olasz lakás zsvajgó népsége, a maszatos pólyás, a sürgölődő mama, a gyereknevelés áldásos munkáját kedves zsörtölődéssel teljesítő apa.

Egy-egy veszekedés ebben a filmben: nyári zápor, kisüt utána a nap. Konfliktus és összecsapás könnyesen békés harmóniában oldódik fel. Talán nem nagy szó: az emberi élet apró diadalait tükrözi mindez, kisebb-nagyobb akadályokon. A komikum itt a szépség s nem az esztétikai *rút* szövetségese — a házasság és a gyereknevelés bosszúságaiból a végős összhangot sejteti, a torz és fonák csak arra jó, hogy színezzze a boldogságot.

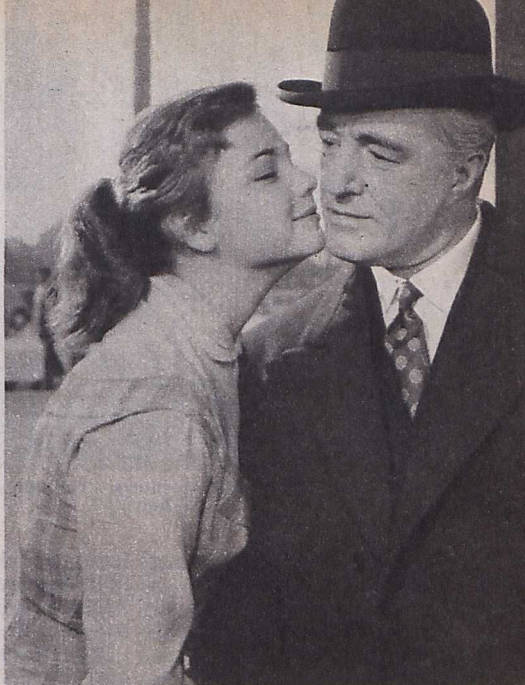
Mi sem áll távolabb azonban ettől a filmtől, mint hogy a „huszadik század” laps dicséretét zengje. Épp derűs humora jelzi, hogy egy kissé színpadi világot ábrázol (mint minden ötleteken alapuló komédia), hogy szántsándékkal metszetet rajzol. Nézőszögét mégis könnyen elfogadtatja velünk, olyan reális és hiteles a háttér és környezet, ahol a szereplők mozognak. S ez már a remező — a kitűnő *Mario Monicelli* —

s nemcsak a forgatókönyv íróinak (Age, Scarpelli, Benvenuti, Emma-muele) érdeme. A rendező pompásan használja ki a szélesvásznú film terhatásainak lehetőségét. A nagy vetítőernyőn egy közelhozott, s tér sarkában felvillantott fej komikus — az egyik apát jónéhány kockán át így mutatja. A kép mélységének gazdagságára is ügyel (ez az operatőrt is dicséri) — hol egy bekapcsolt televíziós-gép figuráit látjuk a cselekmény előtere mögött, hol pedig épp a mélység gazdagságával játszik a rendező, mikor egy repülőter óriási kifutóján állítja elénk hőseit.

Mi az arcmozdulatok szerepe a szélesvásznú filmen, ezt talán nem tisztázta még elméletileg a filmkritika. Monicelli kerüli a harsány hatásokat és sokat bíz a színészek mimikájára: sőt, itt is finom ellenponttal él — jellegetes karakterfigurái épp a legmértéktartóbb mozdulatokkal, fintorokkal jellemeznek, míg az átlagarcoknak nagyobb »mozgási szabadságot« ad.

Az *Apák és fiúk* csupa hibátlan alakítással örvendeztet meg. *De Sica* öregedő gavallérja, ha nem is mérhető a zseniális színész-rendező legjobb perceihez, finom komikumában hatásos. A Bacci professzort alakító színész a mi Tompa Pufinkhoz hasonlít: szeme villámlik busa szemöldöke alatt, vál- és fejmozdulatai egy érett művész biztonságáról valának. Egy fiatal, unott férjet játszik az ugyancsak ifjú *Marcello Mastroianni*; egészen más szerepben mutatkozik tehát be, mint eddigi filmjein, széles tehetsége bizonyosságul. S milyen bájos, naív, durcás és csinos *Lorella de Luca*! Nem az a »vamp«-típus, mint a közkedvelt amerikai sztárok, ezért félünk, hogy az ő szendességéből nem lesz divat Pesten. A többi színészről se feledkezzünk el, mert kitűnőek: *Fiorella Mari*, *Antonella Lualdi*, *Ruggero Marchi* és *Marisa Merlini* — úgy látszik a »Hűtlen asszonyok« és a »Rendőrok és tolvajok« rendezőjének biztos szeme van, filmjeiből kiküszöbölte a »szereposztási tévedést«.

Nem tudjuk azonban, kinek rójuk fel a magyar közönség előtt bemutatott film egyetlen ízlés-ficamát: a

Lorella de Luca és Vittorio De Sica

címét. Az »Apák és fiúk« — ez mintha ismerős lenne, egy címválasztására roppant kényes és büszke orosz író, névszerint Ivan Turgenyev életművéből. Ezután már nyugodtan következhethetne a »Hamlet« című kánkán, s az »Antigoné« feliratú vígjoperett.

UNGVÁRI TAMÁS

Marcello Mastroianni a hozzákérült kíséri

